

Міністерство освіти і науки України
Державний біотехнологічний університет

Кафедра ЮНЕСКО та соціального захисту

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Філософія»

Рівень вищої освіти

Третій (освітньо-науковий)

Галузь знань

Спеціальність

201 «Агрономія»

Освітня програма

«Погоджено»
Завідувач кафедри ЮНЕСКО
та соціального захисту
Моїсєєва Н.І.

Харків – 2021 р.

Укладач: канд. філос. наук, Кобелева Д.Л.

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена на засіданні робочої групи спеціальності _____.

Протокол № _____ від _____ року.

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена на засіданні кафедри ЮНЕСКО та соціального захисту.

Протокол № 2 від: 21.10.2021 року.

Предметом вивчення курсу є система поглядів на світ в цілому і місце в ньому людини, її здібності пізнавати світ і впливати на нього.

Базовими дисциплінами для успішного засвоєння програмного матеріалу дисципліни є: (із структурно-логічної схеми освітньої програми) Українська мова (за професійним спрямуванням), Історія України.

Дана навчальна дисципліна забезпечує формування таких компетентностей: (з освітньої програми):

Інтегральні компетентності:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі аграрних наук та продовольства, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних наукових знань та професійної практики.

Загальні компетентності:

ЗК.02 Здатність до креативності та абстрактного мислення, аналізу, синтезу та застосування отриманих знань у дослідницькій науковій та педагогічній роботі.

ЗК.03 Здатність проектувати і здійснювати комплексні дослідження, в тому числі міждисциплінарні на основі цілісного системного наукового світогляду з використанням знань в області історії і філософії науки.

Подовжено термін дії до:

На засіданні робочої групи _____

« _____ » _____ 2021 р. Протокол № _____

На засіданні кафедри ЮНЕСКО та соціального захисту:

« 21 » жовтня _____ 2021 р. Протокол № 2

завідувач кафедри ЮНЕСКО та соціального захисту _____ Моїсєєва Н.І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітня програма Рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни					
		денна форма навчання		заочна форма навчання			
Кількість кредитів 4	Галузь знань	Статус дисципліни:					
		<i>Нормативна</i>					
Змістових модулів — <u>2</u> .	Спеціальність 201 «Агрономія»	Мова викладання:					
		<i>українська</i>					
		Рік підготовки:					
		<u>1</u> -й	__ -й	__ -й	__ -й		
		Семестр					
		1-й	__ -й	__ -й	__ -й		
		Лекції					
		<u>14</u> год.	__ год.	__ год.	__ год.		
		Практичні, (семінарські)					
		<u>16</u> год.	__ год.	год.	год.		
		Лабораторні					
		__ год.		__ год.			
Загальна кількість годин - <u>120</u> .		Самостійна робота					
		90 год.	__ год.	год.	год.		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних — <u>4</u> ; самостійної роботи студента — <u>6</u> .	Рівень вищої освіти: Третій (освітньо-науковий)	Вид контролю:					
		<u>екзамен</u>	_____.	_____.	_____.		

2. Мета і завдання дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є: надання знань з філософії як світогляду людини, або сукупності поглядів на світ у цілому та ставлення людини до цього світу, в розумінні онтологічних, гносеологічних, аксіологічних, етичних і соціальних проблем буття.

Завдання вивчення дисципліни, що мають бути вирішені в процесі викладання курсу, є надання здобувачам вищої освіти наступних можливостей: розрізняти та виявляти специфіку різних типів світогляду; пов'язувати загальні філософські проблеми з вирішенням завдань у різних галузях сучасної науки; робити порівняльний аналіз філософського та конкретно-наукового тлумачення буття; аналізувати структуру, ознаки та основні функції свідомості; наводити конкретні приклади реальних виявлень діалектики при аналізі складних проблем психіки людини; розрізняти метафізичну та діалектичну концепції розвитку світу; наводити конкретні приклади реальних виявлень метафізики при аналізі проблем суспільства; окреслювати умови, можливості та рівні пізнання, його різновиди та форми; давати класифікацію та філософський аналіз глобальних проблем сучасності, розрізняти соціально-політичні та економічні засоби їх розв'язання.

В результаті вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

основні поняття та теорії світової історії філософії; основні етапи розвитку світової філософії; найбільш важливі персоналії філософії, зміст основних першоджерел філософії; сучасні підходи до вирішення класичних філософських проблем.

уміти:

читати та аналізувати філософську літературу; орієнтуватись в основних філософських течіях, аналізувати факти та явища, що відбуваються в суспільстві, самостійно орієнтувати свою світоглядну позицію, вести діалог, полеміку чи дискусію з приводу загальних засад життєдіяльності людини; аналізувати свою професійну діяльність та її результати в широкому контексті філософського бачення світу.

Основою формування знань, умінь і навичок у навчальній дисципліні “Філософія” є лекції, семінарські заняття, а також самостійна робота. Під час навчання студенти користуються комплектом методичних матеріалів і списком рекомендованої літератури.

3. Програма навчальної дисципліни

Лекція 1. Предмет та функції філософії.

1. Світогляд, його історичний характер і типи
2. Специфіка філософії як форми суспільної свідомості
3. Основні проблеми філософії та філософські напрямки

Лекція 2. Філософія Стародавньої Греції.

1. Культурно-історичні умови виникнення філософії
2. Основні риси Давньогрецької філософії

3. Періодизація Давньогрецької філософії

Лекція 3. Східна філософія.

1. Особливості філософії Стародавнього Сходу
2. Філософські школи Китаю
3. Філософсько-релігійні школи Індії

Лекція 4. Філософія Середньовіччя та Відродження.

1. Основні риси Середньовічної філософії
2. Патристика. Августин Блаженний
3. Схоластика. Фома Аквінський
4. Основні гуманістичні ідеї філософії Відродження

Лекція 5. Філософія Нового часу.

1. Соціальні та культурні передумови філософії Нового часу
2. Основні ідеї та напрями філософії Нового часу

Лекція 6. Просвітництво.

1. Філософія епохи Просвітництва
2. Соціально-політичні погляди Просвітників

Лекція 7. Німецька класична філософія.

1. Філософія І. Канта
2. Фіхте, Шеллінг, Гегель
3. Філософія Л. Фейєрбаха

Лекція 8. Некласична філософія.

1. Загальна характеристика некласичної філософії
2. Філософія А. Шопенгауєра
3. Основні течії та ідеї некласичної філософії

Лекція 9. Сучасна філософія.

1. Антропологічна та Гносеологічна філософія XX століття.
2. Постмодернізм

Лекція 10. Філософська думка в Україні.

1. Філософські ідеї в культурі Київської Русі
2. Філософська думка Києво-Могилянської академії
3. Філософські ідеї просвітницької ідеології Кирило-Мефодіївського братства

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	Зага льн ий обся г	усть ого	у тому числі					усього кр/год	у тому числі				
			ле кц ії	се мі на ри	лаб ора тор ні	пра кти чні	сам ост ійн а роб ота		л	с	лаб	інд	с.р.
Тема 1. Предмет та функції філософії.	13	4	2	2	-	-	9						
Тема 2. Філософія Стародавньої Греції.	12	3	1	2	-	-	9						
Тема 3. Східна філософія.	11	2	1	1	-	-	9						
Тема 4. Філософія Середньовіччя та Відродження.	13	4	2	2	-	-	9						
Тема 5. Філософія Нового часу.	11	2	1	1	-	-	9						
Тема 6. Просвітництво.	11	2	1	1	-	-	9						
Тема 7. Німецька класична філософія.	12	3	2	1	-	-	9						
Тема 8. Некласична філософія	12	3	1	2	-	-	9						
Тема 9. Сучасна філософія.	12	4	1	2	-	-	9						
Тема 10. Філософська думка в Україні.	13	4	2	2	-	-	9						
Усього годин	120		14	20			90						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми		Кількість годин	
			д/ф	
1		Структура філософського знання.	1	
2		Метафізика та онтологія.	2	
3		Проблема пізнання в філософії.	2	
4		Основні закони логіки.	2	
5		Філософська антропологія.	1	
6		Соціальна філософія.	1	
7		Філософія культури.	2	
8		Філософія історії.	1	
9		Філософія техніки.	2	
10		Філософське бачення перспектив людства.	2	
Разом			16	

6. Теми практичних занять *(не передбачено)*

№ з/п	Назва теми		Кількість годин	
			д/ф	з/ф
	Разом			

7. Теми лабораторних занять *(не передбачено)*

№ з/п	Назва теми		Кількість годин	
			д/ф	з/ф
	Разом			

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д/ф	з/ф
1	Предмет та функції філософії. Структура філософського знання.	9	
2	Філософія Стародавньої Греції. Східна філософія.	9	
3	Філософія Середньовіччя та Відродження.	9	
4	Філософія Нового часу. Просвітництво. Німецька класична філософія.	9	
5	Некласична філософія. Сучасна філософія.	9	
6	Філософська думка в Україні.	9	
7	Метафізика та онтологія. Філософська антропологія.	9	
8	Проблема пізнання в філософії. Основні закони логіки.	9	
9	Соціальна філософія. Філософія культури. Філософія	9	

	історії.		
10	Філософія техніки. Філософське бачення перспектив людства.	9	
	Разом	90	

9. Методи навчання

1. Лекційні заняття.
2. Семінарські заняття.
3. Самостійні заняття.
4. Дистанційні заняття.

10. Методи контролю

Під час вибору критеріїв оцінки засвоєння студентом програми дисципліни враховано виконання програми і засвоєння матеріалу в частині лекційних і лабораторно-практичних занять, а також виконання передбаченої програмою самостійної роботи.

Усі види контролю (усне опитування, письмове опитування, модульне опитування, тестове опитування) тісно пов'язані та організовуються так, щоб стимулювати ефективну самостійну роботу студентів і забезпечити об'єктивне оцінювання рівня їх знань.

Після закінчення вивчення курсу (частини курсу) підсумковий контроль з дисципліни проводиться у формі іспиту (усно) і студент може набрати протягом семестру в точках контролю від 60 до 100 балів включно.

11. Розподіл балів, які отримують студенти та політика курсу

Поточне тестування та самостійна робота											Тест	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5		T6	T7	T8	T9	T10	40	100
6	6	6	6	6		6	6	6	6	6		

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

- Політика щодо академічної доброчесності: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).

- Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Система оцінювання – оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: для іспиту – модуль 1 – 30 % семестрової оцінки; модуль 2 – 30% семестрової оцінки; іспит – 40% семестрової оцінки.

12. Шкала: національна та ECTS і критерії оцінювання до визначення рівня знань і навичок

12.1 Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

12.2 Критерії оцінювання:

1) "Відмінно" (90-100 балів) – студент виявляє всебічні системні і глибокі знання програмного матеріалу, вільно оперує матеріалом, чітко володіє понятійним апаратом, уміє аналізувати і робити висновки;

2) "Дуже добре" (82-89 бали) – студент виявляє широкий професійний кругозір, уміння логічно мислити, виявляє достатньо системне і глибоке знання програмного матеріалу, чітко володіє понятійним апаратом, проте у відповідях допускаються окремі неточності, які не змінюють суті питання.

3) "Добре" (74-81 бали) – студент виявляє достатньо глибоке знання програмного матеріалу, володіє понятійним апаратом, вміє аргументувати свої відповіді, проте у відповідях допускаються неточності, які впливають на чіткість.

4) "Задовільно" (64-73 бали) – студент виявляє не достатньо глибоке знання програмного матеріалу, в основному володіє основним понятійним апаратом, але допускає принципові помилки;

5) "Достатньо" (60-63 бали) – студент виявляє слабкі знання, у відповідях не точно формулює причинно-наслідкові зв'язки між явищами і процесами, оперування фактами відбувається на рівні запам'ятовування, допускаються значні помилки.

6) "Незадовільно" (35-59 бали) – студент виявляє значні прогалини в знаннях основного програмного матеріалу, у володінні окремими поняттями, не знає більшої частини фактичного матеріалу, не вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між явищами і процесами, завчивши матеріал без його усвідомлення.

13 Виконання курсового проекту (роботи), (курсове комплексне тестове завдання) (не передбачено)

Виконання курсового проекту (роботи) або курсового комплексного тестового завдання регламентується навчальним планом зі спеціальності. Вимоги до змісту та оформлення встановлюються методичними рекомендаціями відповідної кафедри, які, в свою чергу, орієнтуються на чинні державні стандарти до документації та звітів в сфері науки і техніки.

14. Методичне забезпечення

1. Кобелева Д. Л. Філософія : Курс лекцій з дисципліни «Філософія» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / Харків нац. тех. ун-т сілп. госп-ва ім. П. Василенка ; уклад. Д.Л. Кобелева. – Харків : [б.в.], 2020. – 48 с.
2. Кобелева Д. Л. Філософія : метод. вказівки для самостійного вивчення дисципліни здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / Харків нац. тех. ун-т сілп. госп-ва ім. П. Василенка ; уклад. Д.Л. Кобелева. – Харків : [б.в.], 2020. – 13 с.
3. Кобелева Д. Л. Філософія : метод. вказівки до проведення семінарських занять з дисципліни здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / Харків нац. тех. ун-т сілп. госп-ва ім. П. Василенка ; уклад. Д.Л. Кобелева. – Харків : [б.в.], 2020. – 15 с.

15. Рекомендована література

Основна література:

1. Горський В. С. Історія української філософії [Текст] : навч. посіб. / В.С. Горський. - 4-е вид., доп. – К. : Наук. думка, 2001. – 376 с.
2. Кривуля О. М. Філософія [Текст] : навч. посіб. / О. М. Кривуля ; ХНУ. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2010. – 592 с.
3. Лозовий В. О. Філософія. Логіка. Етика. Естетика [Текст] : підруч. / В.О. Лозовий, С. М. Пазиніч, О. С. Пономарьов. – Х. : Право, 2009. – 574 с.
4. Основи філософських знань. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. [Текст] : підручник / М. І. Горлач, В. Г. Кремень, С.М. Ніколаєнко [и др.]. – К. : Центр учб. л-ри, 2008. – 1026 с.
5. Черных И. П., Фирсова Л. В., Черников В. Ф. Философия : Учебник для студентов сельскохозяйственных вузов. – Харьков : «Планета-принт», 2013. – 364 с.

Додаткова література:

6. Петрушов В. М., Толстов І.В. Філософія: нормативний курс : Навчальний посібник. – Харків : УкрДАЗТ, 2013. – 341 с. / Гриф №1/11-13137
7. Причепій Є. М. Філософія [Текст] : підруч. / Є. М. Причепій, А. М. Черній, Л. А. Чекаль. – 3-тє вид., стер. – К. : Академвидав, 2009. – 592 с.
8. Філософія : Навч. посіб. для вищ. навч. закл. / За ред. І.Ф. Надольного. – К. : Вікар, 2002. – 516 с.
9. Філософія : навч. посіб. для вищ. навч. закл. / За ред. І.Ф. Надольного. – К. : Вікар, 1999. – 622 с.

10. Петрушенко В. Філософія : навч. посіб / В. Петрушенко. – 4-е вид, стереотип. – Львів : Новий Світ-2000, 2006. – 506 с.
11. Подольська Є. А. Філософія: 100 питань - 100 відповідей [Текст] : навч. посіб. / Є. А. Подольська, Т. В. Подольська. – К. : ІНК ОС, 2008. – 351 с.
12. Вступ до філософії. Кредитно-модульний курс [Текст] : навч.-метод. посіб. для студ.-заоч. / за ред. Л. М. Нікітіна. – 3-тє вид., доп. та перероб. – К. : Центр учб. л-ри, 2008. – 256 с.
13. Хамітов Н. Філософський словник. Людина і світ. [Текст] : словарь / Н.Хамітов, С. Крилова. – К. : Центр навч. л-ри, 2007. – 259 с.
14. Фірсова Л. В. Релігієзнавство [Текст] : підруч. / Л. В. Фірсова, І П Черних, Л.І. Тараненко ; за ред. Л. В. Фірсової ; ХНТУСГ. – Х. : Б.в., 2007. – 285 с.
15. Андрущенко В. П. Історія соціальної філософії (Західноєвропейський контекст): підручник для студ. вищих навч. закл. / В.П. Андрущенко; М-во освіти України, Нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т вищої освіти АПН України. – Київ: Тандем, 2000. – 416 с.
16. Кремень В. Г. Філософія управління [Текст] : підруч. / В. Г. Кремень, С.М. Пазиніч, О. С. Пономарьов. – К. : Знання України, 2007. – 360 с.
17. Бабаєв В.М. Соціальне пізнання / В.М. Бабаєв, О.С. Пономарьов, С.М. Пазиніч, С.О. Заветний. – Х. : Харківський національний університет міського господарства, 2014. – 313 с.
18. Заветний С.О., Пономарьов О.С., Підбуцька Н.В. Філософські аспекти конфліктів у міжособистісному спілкуванні : Навчально-методичний посібник. – Харків : ХНТУСГ, 2013. – 60 с.
19. Белебега І.О. Філософія українського світогляду : Навчальний посібник. – Харків : Міськдрук, 2013. – 398 с.
20. Абашнік В. О. Професійна етика : Навчально-методичні матеріали. Харків. – ХНТУСГ. – 2012. – 42 с.

16. Інформаційні ресурси

(Посилання на електронний ресурс)

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
3. Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>
4. Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>
5. Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>
6. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>

17. Зміни і доповнення

(до методичного забезпечення та рекомендованої літератури)

Що вилучається з робочої програми	Що вводиться в робочу програму	Дата розгляду кафедрою